

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Papeževe slavnosti ob 25-letnici v Rimu.

Petek, 20. februarija. 25-letnični dan izvolitve kardinala Joahima Pecci za papeža, ki si je nadel ime Leona XIII.

Ta dan se vrši v Rimu naslednje:

1. Kardinalvikarij odda v spremstvu v Rimu navzočih škofov papežu zlato tiaro, ki je simbol trojnate papeške oblasti. To je dar katolikov vseh narodnosti in vseh škofij na zemlji.

2. Slavnostni jubilejski odbor odda papežu Petrov novčič.

Iz tega denarja naj se popravi cerkev sv. Ivana v Lateranu, ki je papeževa katedrala, mati-cerkve rimskih cerkva in cerkva vesoljnega sveta.

3. Romarji iz Lombardije oddajo po svojem kardinal-nadškofu veliko spominsko svetinjo v zlatu, v srebru in v bronci obenem z modeli, v kojih je bila vlita.

4. Namestnik katoliškega škofovstva kardinal-nadškof iz Ferare daruje zlata ključa, simbol najvišje papeževe oblasti. To je dar škofov iz vesoljnega sveta.

Petek 20., soboto 21. in nedeljo 22. februarija se vrši slovesna tridnevica.

Osnujejo jo župniki rimskega mesta v cerkvi sv. apostolov. Nedeljo zjutraj ima kardinalvikarij ob azistenci mestnih župnikov sv. opravilo. Zvečer tudi on podeli sv. blagoslov. Ljudstvo slovesno zapoje: „Te Deum — Tebe Bog hvalimo.“

Nedeljo 22. februarija opoludan: Slavnostni obed prirejen tisoč revežem. Oskrbi ga internacijski komitet v imenu vseh vernikov na svetu. Vršijo se v Vatikanu na čast papežu, očetu revežev. Namen gostovanju je: naj bi se ne le z molitvami, nego tudi z dobrimi deli — kot je revežev podpora — praznovalo to papeževanje.

Vtorek, 3. marcija. Poje papeževa kapela v Vatikanu pričo romarjev iz Piemonta, Ligurije, Toskane, Beneškega, Romanije, iz Mark, Umbriškega, iz škofije Nizza, iz Avstrije, Nemčije, Belgijskega i. dr.

Svetega očeta slovesno prineso v Vatikan na novem prestolu, ki so mu ga za 25-letnico podarili njegovi komorniki. Do sedaj se je Leon nosil na onem Pija IX., v kojem je vdolan še tudi tega papeža grb. Tiaro bo imel, ko jo je v dar prejel 20. februarija t. l.

Papež podeli blagoslov „mestu in svetu — urbi et orbi.“

Četrtek, 5. marcija se izvrši slovesnostno zborovanje v cerkvi sv. apostolov. Govorilo se bo. Mojster Don Lovro Perosi pa vodi muzikalne točke.

Petek 6., soboto 7. in nedeljo 8. marcija slovesna tridnevica, ki jo vprizori slavnostni jubilejski odbor v cerkvi del Jesu. Navzočevali bodo zastopniki vseh katoliških rimskih družeb.

Vtorek 28. aprilja. Ta dan dočaka Leon XIII. prav natančno, leta, mesece in dneve pontifikata sv. Petra

na rimskem prestolu. Slavnostni jubilejski odbor, internacionalni komitet, deputacije in v Rim došli romarji izrazijo Leonu XIII. v imenu katoliškega sveta svoja voščila.

Anton Bonaventura,

po božji in apostolskega sedeža milosti knežskof
ljubljski

vsem vernikom svoje školiše mir, srečo in blagoslov v
Gospodu našem Jezusu Kristu.

Ob koncu meseca novembra minulega leta sem bil v Rimu, kamor sem zavezan večkrat popotovati, da sem sv. Očetu, ki so vidni namestnik Jezusov, vrhovni poglavar vse cerkve, poročal o verskem in cerkvenem življenju naše škofije in da sem vam, predragi v Jezusu, spričal svojo tesno zvezo in edinstvo z onim, kateremu je vsa čreda Jezusova v skrb izročena. Ker le tedaj se morete na me zanesti, da vas prav učim in prav vodim, ako veste, da sem s sv. Očetom tesno zvezan in z njimi pogostoma občujem.

Gotovo vas bo veselilo, ako vam povem, da so sv. Oče jako čvrsti in zdravi: oči se jim svete navdušenosti lesketajo, glas jim je jak in mogočen, telo sicer slabotno, toda žilavo, pamet bistra in um še popolnoma neoslabljen. Malo dni preden sem prišel jaz v Rim, so predsedovali dve uri trajajoči seji kardinalov, po seji pa so še vstali in so zbranim kardinalom z mogočnim glasom precej dolg govor imeli.

Mene so marsikaj popraševali. Jako potolažila jih je vest, kako slovesno ste po posameznih župnijah in dekanijah praznovali njihovo petindvajsetletnico, ter da se zvesto oklepate Jezusa in njegove cerkve, in vas od nje nobeno sovražno ustmeno ali pismeno nasprotovanje ne more odcepiti. Ko sem rekel, da ste mi v znamenje vdanosti, spoštovanja, ljubezni in neomahljive pokorščine do Njih poslali lepo svotico zbrano v njihove namene, odgovorili so mi, da take milostinje radi sprejemajo, da zamorejo zadostovati velikim potrebam vesoljne cerkve. Tudi to se je v Rimu popolnoma odobrilo, da se oklepate onih mož,

ki so na svojo zastavo zapisali krščansko-socialna načela, in z njimi zvesto vstrajate v borbi zoper protikrščanski in za narode pogubonosni liberalizem.

Blagoslov sv. Očeta naj nam pomaga, da ostanemo stanovitni do konca in nas nikdo ne bo mogel preslepiti, da bi začeli zapuščati Gospoda našega Jezusa Krista. Saj je Gospod Jezus edin naš učenik in odrešenik: kolika nesreča torej, ko bi začeli njega zapuščati, zapuščati zastavo Njegovo!

No, sv. Oče so nam pa že pred štirimi leti pokazali ono zastavo, okoli katere se zbirajmo, da ne bomo zapeljani. Taka varna zastava je za nas v naši ljubljanski škofiji prav močno potrebna, ker je prav pri nas v naši škofiji le premnogo krivih prorokov, ki se s sladko besedo in ostrim peresom prizadevajo nas premamiti in premotiti.

Katera pa je tako varna zastava? Opisal sem vam jo v lanskem pastirskem listu; to je zastava presv. Srca Jezusovega. Saj so nas sv. Oče pod to zastavo povabili in še celo posvetilno molitev zložili, s katero se temu presv. kraljevemu Srcu vsakega meseca posvečujemo. Saj to molitev radi opravljate? Kako me je veselilo, ko sem hodeč po škofiji marsikje v šolah zapazil, da so se še otroci to molitev iz glave naučili.

Tudi letos bi rad vam vsem o presvetem Srcu Jezusovem govoril in še bolj spopolnil nauk, kako naj ga častimo, da ustrezemo Njegovi želji in se rešimo. Kaj ne, rešiti se, to želimo vsi: ker je pa po besedi sv. Očeta, da, po zatrjevanju Gospoda Jezusa samega, ravno pravo češčenje presv. Njegovega Srca najbolji pripomoček, poprimimo se ga! Toda kako?

Kaj ne, radi bi se v tem poučili? Poslušajte me torej, da vam potrebni nauk na kratko razložim in sicer natančno tako, kakor nam je po blaženi Margareti Alacoque Gospod Jezus sam odkril*, da naj ga častimo, razveseljujemo in tolažimo.

1. Notranje češčenje.

Temelj vsemu češčenju je živo prepričanje, da Srce Jezusovo je Božje Srce. Saj

* Le regne du Coeur de Jesus . . . par un prêtre, oblat de Marie immaculée, 5 t., Paris.

je Gospod Jezus Krist pravi Bog, kakor je sam trdil in to trditev dokazal s Svojim življenjem, s Svojim naukom, s Svojimi čudeži, s Svojim prorokovanjem, s Svojo smrtjo in s slavnim svojim vstajenjem od mrtvih. Ker je pa Gospod Jezus Krist pravi Bog, je Srce Jezusovo zares Božje Srce. Kako popolnoma, kako sveto, kako veličanstveno, kako neizmerno blaženo mora torej biti! In to pomislimo, ali se nam ne bo v naših srcih vzbudilo največje spoštovanje do tega presv. Srca? ali ne bomo v duhu pred to Srce padli in je molili, slavili, povelicevali? ali se mu ne bomo popolnoma zapuili? ali ga ne bomo presrčno ljubili?

Ta živa vera, to spoštovanja, ta ljubezen, to zaupanje so temeljna notranja čuvstva, na katera se vsa pobožnost naslanja in iz katerih ona izvira. Da si pa za taka čuvstva potrebno spoznanje presv. Srca Jezusovega pridobimo, berimo radi spise in knjige, ki o njem razpravljajo, poslušajmo radi cerkvene govore, v katerih se nam popolnosti Srca Jezusovega razlagajo. Še bolj pa molimo in neprenehoma prosimo samega Jezusa, naj nas s Svojo milostjo razsvetli, da presv. Srce Njegovo zmiraj bolj in bolj spoznavamo, zato pa tudi vedno bolj častimo in ljubimo. Posebno uspešna je v ta namen molitev pred tabernakelnom, v katerem isto Božje Srce živi in bije za nas.

2. Posvečenje.

Jezus Krist je pravi Bog, zato naš Stvarnik; in ker je naš Stvarnik, zato smo mi popolnoma Njegova last, popolnoma od Njega odvisni. On je naš Odrešenik; s Svojo srčno krvjo nas je odkupil, Svoje življenje je za nas dal: zato smo pa zopet popolnoma Njegovi in Njegova last, torej zopet od Njega odvisni.

Ta nauk naše popolne odvisnosti od Jezusa, našega Boga in našega Izveličarja, je nekako najvažniši nauk našega časa, ko se svet z vso silo prizadeva oprostiti se od Jezusa in otresti se vrhovne Njegove oblasti. Ali ne čujete vedno govoriti o svobodomnosti, o svobodomiselnosti, o popolni svobodi človeka? Jezusu, Bogu in Odrešeniku nočejo biti več pokorni: nauke Njegove zametavajo, zapovedi Njegove zani-

čujejo, z besedo in peresom se zoper Njegovo kraljestvo vojskujejo.

Ali hočemo za njimi? Ne! Ampak s svetim očetom kličemo: „Presladki Jezus, Izveličar človeškega rodu! poglej nas ponižno klečeče pred Tvojim altarjem! Tvoji smo in Tvoji hočemo biti!“

Tako je edino prav. Najpoprej moramo neskončno in neomejeno oblast Jezusovo nad seboj spoznati, potem jo pa tudi priznati s tem, da govorimo z besedo: „Tvoji smo in Tvoji hočemo biti“. Pa da ono isto izpričujemo tudi z deli, namreč s popolno pokorščino Njegovim zapovedim, kakor nam jih po Svoji cerkvi oznanjuje.

To svojo odločno voljo naj izrazimo s tem, da se prostovoljno posvetimo Njemu in Njegovi službi in molimo s sv. očetom: „Da bi bili še ožje sklenjeni s Teboj, zato se danes vsakdo izmed nas radovoljno posveti Tvojemu Srcu.“

S tem priznamo Jezusa kot svojega Kralja, kateremu hočemo popolnoma podložni biti. Ako Ga zares spoznamo in ljubimo, želeli bomo, naj bi Ga vsi ljudje spoznali, naj bi Mu vsi ljudje kot Kralju podložni bili, vsi verniki, vsi grešniki, vsi krivoverci, vsi razkolniki, vsi pogani in iz srca bomo s svetim očetom Jezusu klicali: „Kralj bodi, Gospod, ne samo vernikov, ampak tudi izgubljenih sinov, ki so Te zapustili. Bodi kralj tistih, ki jih slepi zmota, t. j. krivovercev, ali loči nesloga, t. j. razkolnikov . . . Bodi nazadnje Kralj vseh tistih, ki živé še v starem poganstvu.“

Ni pa dovolj posvetiti se kraljevemu Srcu Jezusovemu samo enkrat, potem pa na pomen pozabiti in živeti po svojih starih strasteh in grdih navadah. Ne, posvečenje mu moramo večkrat ponoviti, zavoljo Njega natanko izpolnjevati dolžnosti svojega stanu, zavoljo Njega nositi križe svojega poklica, zavoljo Njega varovati se greha, zavoljo Njega odvaditi se surove kletve, strupenega žganja, umazane nesramnosti.

Da, vsacega jutra recimo: „O presveto, kraljevo Srce Jezusovo, Tvoji smo, in Tvoji hočemo biti! Danes se ti zopet radovoljno posvetimo. Da, o presveto Srce Jezusovo, po rokah Device Marije Ti darujemo vse molitve, dela in trpljenja današnjega dneva na iste svete namene, na katere se Ti na

naših altarjih daruješ!“ Zvečer pa, preden ležemo, izprašajmo v par minutah vest, ali smo danes zares kraljevemu Srcu Jezusovemu posvečeni živeli? Kako smo izpolnili svoje dolžnosti? ali smo se vdajali jezi, kletvi, nezmernosti, nesramnosti? Ako bi nam vest očitala, da smo bili kraljevemu Srcu Jezusovemu nepokorni, pokesajmo se in podvrzimo se Mu zopet kot edinemu svojemu kralju.

3. Sprava in zadoščenje.

Ako v svojem srcu Gospoda Jezusa spoznamo, in priznamo kot Boga in Kralja, in ako smo se tudi z besedo in življenjem temu kraljevemu Srcu posvetili v popolno pokorščino in službo, bomo gotovo neizrečeno žalostni, kadarkoli bomo opazili, da premuogi za Gospoda Jezusa ne marajo, da Ga žalijo, da, zaničujejo in izpodkopavajo Njegovo sveto cerkev, da se vdajajo raznim strastem in sploh v grehu in upornosti do Jezusa Kralja živé.

Žalostni bomo in nehote se nam bo vrivala želja, da bi Gospodu Jezusu za take nehvaležnosti, za taka razžaljenja zadoščevali. Saj tudi dobremu očetu, dobri materi radi zmanjšujemo žalost, ako jih je kdo zaničeval, zasramoval, ali jim sploh kaj hudega storil. Oh, Gospod Jezus nam je odkril vso ljubezen Svojega Srca. Rana, trnjeva krona, križ pripovedujejo, kaj je On za nas trpel, da nas reši: in ta ljubezen se ne vpoštevá, to trpljenje se ne uvažuje, rešitev se odbija! Kaj ne, nehvaležnost prevelika, bolečina kraljevega Srca Jezusovega neizrečena!

Ali Ga moremo kaj potolačiti? Ali Mu moremo za razžaljenje zadostiti? Moremo, in Gospod Jezus to tudi želi in sam priporoča skupno javno, pa tudi zasebno spravo. Ta sprava, ali odprošnja je zraven hvaležne ljubezni bistven del v češčenju kraljevega Srca Jezusovega. Pa kako moremo tej želji svojega srca zadovoljiti? V spravo za vsa razžaljenja, katera trpi Gospod Jezus v presvetem Rešnjem Telesu, darujmo sv. mašo, darujmo sv. obhajilo posebno prvega petka, ali prve nedelje v mesecu, molimo žalostni del sv. rožnega venca, obiskujmo skesanega srca in solznih oči sv. križev pot.

Ker pa kraljevo Srce Jezusovo grešniki neprenehoma žalijo, vzbuja se nam želja, da Mu mi tudi neprenehoma zadoščujemo. Ali moremo to storiti? Prav lahko! Darujmo molitve, dela in trpljenja vsacega dneva kraljevemu Srcu Jezusovemu v spravo za razžaljenja, katera trpi v sv. Rešnjem Telesu.

Glejte, kako tej dolžnosti posvetitve, sprave in zadoščenja prekrasno zadoščujemo, ako molimo vsacega jutra ono molitev k presv. Srcu Jezusovemu, katero sem Vam lani priporočil, namreč ako molimo: „O presveto Srce Jezusovo, po rokah prečiste Device Marije Ti darujem vse molitve, dela in trpljenja današnjega dneva prvič v spravo za razžaljenja, katera trpiš v svetem Rešnjem Telesu in drugič na vse tiste namene, ktere imaš Ti na naših altarjih“, in še dodamo: „Tvoji smo in Tvoji hočemo biti, ter se Ti danes zopet radovoljno posvetimo.“

(Dalje prihodnjič.)

I. postna nedelja.

Spominjaj se, človek, da si pepel in da se zopet povrneš v pepel.

Cerkvena molitev
pepelnično sredo.

Pepelnično sredo, t. j. prvi postni dan, sv. cerkev verne pepeli. Blagoslovljeni pepel mašnik v roko vzame, z njim v podobi sv. križa zaznamenuje vernikovo čelo ter ob tem govori: „Spominjaj se, človek, da si pepel in da se zopet povrneš v pepel.“

Zato naj ti bo pepel podoba minljivosti vsega časnega. — Kako bi se torej človek, če vidi pepel, v kateri se spremeni za dolgo ali kratko sam; kako bi se človek v ošabnosti povzdigoval, kako da bi človek, če se spomni pepela, ne krotil svojih napačnih srčnih želja?

Premišljujmo torej danes, prvo postno nedeljo, kako je to cerkveno pepeljenje v stanu v prvo nas odvrčati od ošabnosti in v drugo krotiti v srcu napačne želje.

1. Cerkveno pepeljenje nas odvrča od ošabnosti.

Nagnenje do ošabnosti je prirojeno človeku. — Le pogledjte prvih starišev. Bogu

bi bila rada enaka — in prav ta želja do neprimerne svojega povikšanja je bila njunemu padcu vzrok. Tako se tudi še dandanes nekteri uprè Bogu ter zametuje božjo postavo: strah božji mu izgine; a samega sebe pa povzdiguje, kot da je Bog. Zato se nerad upogne kateri si bodi božji in kateri si bodi človeški postavi. Ali bi ne zaklicali mi vsi takemu izgubljenemu zbegancu: Ozri se na pepel; pepel naj ti bode učenik. In besedo bi mu ponovili, ki jo pepelnično sredo do človeških src tako resno govori sv. cerkev: „Spominjaj se, človek, da si pepel in da se zopet povrneš v pepel“.

Kaj mislite, dragi, ko bi žalil kedaj sluga svojega gospoda, ki ga je zapuščenca sprejel do sebe, kjer se mu prav dobro godi. — Kaj menite, ali mu morda ne bo oponašal z besedami: Spomni se, nehvaležnež, kakošen si bil; komaj si bil zadostno obleko odet — a povzdignil sem te s tvojega nesrečnega stála v častito službo pri meni? — Kako si mi torej nehvaležen za tako dobroto.

Enako govori do našega srca tudi Bog po sv. cerkvi, ko nas ona potresa blagoslovljenim pepelom. Revni človek, nam pravi takrat Bog, spominjaj se, kako sem te prsteni posodi enacega sestavil iz zemljinega prahu; kako sem te potem povzdignil do podobnosti božjih otrok. Spominjaj se, da mi je oblast zopet te spremeniti v zemeljski prah. Kaj se torej vzdiguješ v oholosti: ker si le samo zemlja in pa prah? — Ali se je že slišalo kedaj, da bi se bila stvar upuntala zoper svojega Stvarnika? — Ali ni lončarju dana oblast, da iz istega ila naredi ali tako ali tako posodo ter jo zopet ubije?

To pomni, dragi — in gotovo se v ošabnosti ne upreš več stvaritelju, svojemu Bogu.

2. Cerkveno pepeljenje kroti človeško poželjivost.

Veliko ljudem želja po prepovedanem okužuje duha. Nizkobna nagnjenja je vlečejo preveč nizdoli.

Kaj, ko bi med take poželjivce poslali resnobnega pridigarja, ki bi v roci nosil posodo pepela, nastalega iz samih človeških trupel, in bi ob tem govoril usodne besede: „Spominjaj se človek, da si pepel in da se zopet povrneš v pepel?“ — Kaj bi storili

ob tem ti ljudje, ki so bili zapeljani v poželjivosti morje?

Kaj, ko bi poželjivemu mladeniču pokazali odprt grob, ki leži v njem njegovih vrstnikov eden, sedaj jéd črvom? Kaj, ko bi mu pokazali podobo, kakoršna je temu mrtvecu sedaj? — Namesto oči dve globini neznanega pogleda; namesto ust in ušes, ki so bile vajene sladkega jedila in prijetnega glasu, polno gnusnih črvov — kak pogled vam to, dragi! — Kaj, ali to je sedaj oni mladi človek, ki se je veselil med nami: ali taka osoda čaka mladosti: tako bi se utegnil ta ali oni trepetaje zglasovati ob enakem pogledu.

* * *

Dragi! V dobroten nauk nam je torej pepel, ki ga prvi dan v postu katoliška cerkev svojim vernim potresa na glavo. — Ohranimo si v spominju ta pepel, ker tudi od nas ne ostane družega kedaj, nego prah in pepel. — Ne le ob postnem času, tudi sicer v življenji naj nam bo v mislih globokomni cerkveni opominj njen pepelnični dan: „Spominjaj se, človek, da si pepel in da se zopet povrneš v pepel.“ Amen.

Žalostna Mati Božja.

I. postna pridiga.

„In tvojo lastno dušo bo meč presunil.“
Luka 2. 35.

Bilo je dne 19. majnika 1853. Blizu mesta Cereta na Laškem tik podzemeljske votline Kasete je pasla preprosta, dvanajst- in polletna pastirica Veronika s svojim bratcem ovčjo čredo. Jelo je deževati. Brat stopi v votlino. Tudi Veronika hiti vedrit tja. Gredeč proti votlini zagleda Gospo, ki je klečala blizu jame. Imela je višnjevo obleko, posuto z rdečimi rožami. Prepasana je bila s črnim, dva prsta širokim pasom. Glavo ji je pokrivala višnjeva tančica viseča preko ramen in nog. Vrh čela ji je blestela zlata krona, iznad katere se je dvigal svetel križec. Gospa se lahno obrne proti deklici, pokliče jo po imenu, privzdigne roko in veli: „Veronika, pridi semkaj na mojo stran. Tu se

ne boš zmočila. Poklekni!" Migne ji, kam naj poklekne, in pristavi: „Moliva petkrat vero k mojemu Sinu!" Ko jo izmolita, jo opomni, da naj ž njo vred prosi srečne zadnje ure. „Pomagaj mi jokati!" vzklikne nato, in iz desnega očesa se vdere Gospej potok solzá. Deklica jo vpraša: „Zakaj jokate?" — „Jokam zaradi toliko grešnikov", odgovori. „Vidišli, kako dežuje? Toda grehov je več, kakor deževnih kapelj padajočih na zemljo. Moj Sin ima roke in noge prebodene. On ima pet velikih krvavečih ran. Ako se grešniki ne izpreobrnejo, pokončal bo moj Sin svet." Potem ji naroči: „Moli vsak dan sedemkrat očenaš, češčenasimarijo in častbodi na čast preliti krvi in petkrat očenaš, češčenasimarijo in častbodi na čast peterim ranam. Prav tako moli sedemkrat očenaš, češčenosimarijo in častbodi na čast meni, ki se zovem Marija sedem žalosti." Kjer je videla nekdanjo uboga pastirica prikazen žalostne Matere božje, dviga se dan-današnji prelepa romarska kapela. Kjer je jokala nebeška Gospa, izvira čudotvoren studenec.

Kristijani, minili so dnevi posvetnega veselja. Napočil je prijeten čas. Prišli so dnevi izveličanja, ko nam kliče Gospod: „Izpreobrnite se k meni iz vsega svojega srca: s postom, z jokom in s plakanjem, in pretrgajte svoja srca, ne pa svojih oblačil." (Joel 2, 12). Dnevi našega življenja potekajo. Čas je, da mislimo na pokoro. V sedanjem postnem času naj se vresniči, kar smo odlagali že toliko let. Naše srce naj se izpreobrne k svojemu Bogu. V našem srcu naj se zatara kača s sedmerimi glavami; zatara naj se v njem greh.

Kdo nam bo pomagal? Kdo drugi, kakor Ona, ki je kači glavo strla — kdo drugi, kakor tista nebeška Gospa, ki je jokala zaradi naših grehov, katerih utegne biti več, nego deževnih kapelj lijočih na zemljo. Pomagala nam bo Ona, ki jo sveta cerkev zaupno kliče: pribežališče grešnikov, pomočnica kristijanov.

Sveti postni čas je posvečen premišljevanju trpljenja Jezusovega. Ž njim vred je trpela njegova Mati — naša mati Marija. Izpila je kelih bridkosti do dna. Okusimo vsaj eno kapljo te grenke pijače tudi mi.

Premišljajmo zvesto sedem žalosti Matere božje.

* * *

Zgodaj je morala stopiti Marija v šolo trpljenja. Bog je hotel že v prvi mladosti pripraviti srce nazareške device na vdarce, ki so ji bili namenjeni v poznejših letih.

Cvetoča dekllica je služila Gospodu v jeruzalemskem templu. Vesela mu je darovala vsak dan svoje deviško srce, srce polno najblažje radosti. A nenadoma kane vanje prva kaplja trpljenja. Oče Marijin Joahim zboli. Marija hiti k umirajočemu. Kako težko ji je bilo slovo! Kaka bridkost ji trga srce, ko vidi dragega očeta mrtvega!

Še ji krvavi prva rana, in že jo čaka nova žalost. Skrbna mati Ana se zgrudi pod težo let in skrbi na smrtno posteljo. Poleg nje stoji Marija. Ona streže ljubljeno bolnico, tolaži jo in posluša njene poslednje nauke. Kar se približa smrtni angel ter rahlo presadi preblago mater pred rajska vrata. Marija ji zatisne oči.

Zdaj je sirota. Oj kako grenka beseda! Kaj pomenja, ve le tisti, ki je stal kdaj poleg smrtne postelje svojih dragih starišev. Marija je žalovala, toda ne obupovala. Zapuščena sirota se je popolnoma izročila nebeškemu Očetu. In glejte! Oče nebeški ni zapustil svoje izvoljene hčerke. Po čudežu ji je dal za varuha in oskrbnika ženina sv. Jožefa — še več, poslal ji je z nebes angelja, znanečega največje veselje, največjo srečo, da postane mati Izveličarjeva. Kolika radost je objemala tedaj Marijino dušo, razodeva nam prekrasna pesem, ki jo je zapela pri teti Elizabeti: „Poveljuje duša moja Gospoda in vzradoval se je duh moj o Bogu izveličanju mojem" (Luk. 1, 46, 47). Toda zopet ji trka žalost na vrata in ji podi veselje iz hiše. Ona izve, da jo misli ženin Jožef zapustiti. Komaj se potolaži, že ji iznova žalost stiska srce, ko čuje, da bo morala iti na daljno pot v Betlehem. Skrb jo mori, ko ne more najti prenočišča. Tavajoč v temni noči po Betlehemu je izpoznala do dobrega, kako trdosrčen je svet; tedaj ji je bilo jasno, kako sebični, nehvaležni so ljudje.

Bridko je zaskalelo Marijo uboštvo, ki se je rodil v njem Sin božji. Kamor se

je ozrla po pastirski duplini, samo siromaštvo, nobene postelje, nobene zibelke, nobene ugodnosti — same jasli, živina, samo pomankanje! Boga je rodila in še tega nima, česar ne pogreša najubožnejša mati.

Žalostna, toda vdano v voljo Najvišjega je gledala, kako Sin božji, komaj osem-dneven že preлива svojo kri za odrešenje sveta. S krvjo oškropljen steza Jezušček ročici k njej, ki je brez madeža spočeta, k njej, ki edina ni kriva, da mora on prelivati kri.

V zorni mladosti je darovala Marija sama sebe Bogu, zdaj pa mu hoče darovati najdražje, kar ima — svojega Sina. Zato hiti po izgledu izraelskih mater v tempelj. Vesela pozdravlja svetišče Gospodovo, kjer je nekdanj preživela toliko srečnih dni. Dar je opravljen. Prejela je blagoslov. Oddala je golobiča duhovnu. Kar se ji približa starček, oni srečni Simeon, kateremu je došla obljuba sv. Duha, „da ne bo videl smrti, dokler ne vidi Maziljenca Gospodovega“. (Luka 2, 26). Marija mu izroči Dete. Od radosti ji prekipeva duša, ko čuje Simeonovo hvalno pesem: „Zdaj odpustiš hlapca tvojega, Gospod, po besedi tvoji v miru; kajti videle so moje oči izveličanje tvoje, ki si ga pripravil pred obličjem vseh narodov: luč v razsvetljenje nevernikom in na slavo Izraelu tvojemu ljudstvu.“ (Luka 2, 29—32). Govoreč te večno lepe besede je zrl razvneti starček Detetu v obraz. Zdaj pa se obrne k njegovi Materi in iz ust mu prihaja grozno prorokovanje: „Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogim v Izraelu in v znamenje, kateremu bodo oporekali, in tvojo lastno dušo bo meč presunil, da se razodenejo misli iz mnogih src.“ (Luka 2, 34, 35). Tedaj je bilo Mariji, kakor da bi se ji bil meč zasadil v srce. Videla je pred seboj strašno Golgoto. Spomnila se je takoj prorokovanja starozaveznih prorokov, ki so do pičice natanko opisovali muke in trpljenje, ki se bo zgrinjalo na Maziljenca Gospodovega. To Dete, ki ji ga vrača Simeon, bo nekoč ljudem v zasmeh. Njegovo gladko ličice bo omadežano; to krasno čelo bo zbadalo ostro trnje, te mile oči bo zalivala kri, nasmihač se usteca bo žgala neznosna žeja, te nežne ročice, ki se zdaj tako ljubo privija ž njimi Materi

krog vrata, bodo pribite na križ. O grozni križ, pred teboj je zatrepetala Marija, ko je začula proroške besede iz Simeonovih ust! Tedaj je izvedela, kdo da je — da je trpeča dekla Gospodova, žalostna Mati božja.

Katera beseda Simeonova je zasadila prvi meč v Marijino materino srce? To je bilo pač prorokovanje: „Ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogim v Izraelu in v znamenje, kateremu bodo oporekali.“ On, ki je prinesel mir ljudem na zemljo, On, najsvetejši, najljubeznivejši naj bo mnogim v padec? Njemu, ki je večna resnica, naj bi oporekali? In vendar kako natanko se je izpolnilo to, pred čemur je trepetalo Marijino užaljeno srce! Mnogim v Izraelu je bil Jezus Krist v padec. V padec je bil vsem, ki se niso hoteli ponižati pred njim. V padec je bil vsem, katerim je gospodoval v srcu napuh.

V padec je bil Jezus kralju Herodu. Iz starozaveznih prorokovanj bi bil moral izpoznati, da betlehemiški novorojenček ni navadno zemeljsko dete, saj je njegovo rojstvo naznanila prečudna zvezda na Jutrovem, in vendar je ostal trdovraten. Njegov napuh ni hotel priznati nadzemeljskega kralja Jezusa Krista in uprav napuh mu je bil v padec. Smrt ni zasegla Krista, katerega je preganjal, nego njega.

V padec je bil Jezus jeruzalemskemu mestu in judovskemu ljudstvu. Krasen je bil Jeruzalem o Kristovem času; oklepalo ga je močno zidovje; dičile so ga lepe hiše in nasadi; a najlepši biser njegov je bil tempelj. Nekaj let po Izveličarjevi smrti pa se je zgodila tu grozna izprememba. Namesto templja in krasnih palač mole kvišku žalostne razvaline, namesto prijetnih vrtov se širi tod gola puščava. Kaj je vzrok tej strašni izpremembi? Vse to je povzročil napuh Jeruzalemljanov in judovskega ljudstva, ki ni hotelo sprejeti Izveličarja. Namesto da bi se bili radostno oklenili njegovih nauk, so mu oporekali. Ko je odpuščal grešnikom grehe, dejali so, da preklinja. Ko so videli, da ozdravlja bolnike, ni jim to bilo dovolj, zahtevali so od njega znamenj na nebu. Ko je izganjal hudobne duhove, trdili so, da jih izganja z Belcebubom. Ko je obetal, da jim hoče dati

svoje meso v jed in svojo kri v pijačo, oporekali so mu, češ, „kako nam more ta svoje meso jesti dati“. (Jan. 6). Najhuje pa so brusili jezike zoper njega, ko je stal na sodbi. Tedaj so krivo pričali o njem, tožili ga po krivem in divje klicali: „Križaj ga, križaj ga!“

Kakor nekdanj, prav tako je še dandanašnji Jezus Krist ono znamenje, kateremu se oporeka. „Jaz sem pot, resnica in življenje“ uči Krist. A današnji svet ne mara hoditi po poti, ki jo je On pokazal, ne ceni resnice, ki jo je prinesel iz nebes, ne briga se za večno življenje in je celo taji. Namesto razodete resnice verjamejo mnogi samo to, kar morejo doseči s svojim plitvim umom. Krist je učil določno neumrljivost človeške duše. Koliko pa je dandanašnji učenjakov in prostakov, ki naravnost oporekajo Kristu trdeč, da je s smrtjo končano vse, da človek pogine kakor žival.

Kako so nekdanj napadali Krista, ko je odpuščal grehe, tako napadajo dandanašnji njegove zakramente, zlasti izpoved in sv. obhajilo in vender se krog teh dveh zakramentov suče vse duhovno življenje katoliškega kristijana. Zoper Krista govore zlobniki skritega v zakramentu presv. Rešnjega Telesa: zoper Krista govore celečega dušne rane v zakramentu sv. pokore in napadajo tiste, ki se mu bližajo in porabljajo njegovih milosti.

A zaničevali niso le njega, nego tudi tiste, ki jih je bil poslal — apostole. Ko so bili binkoštni praznik napolnjeni s svetim duhom, dejali so, da so pijani. Tudi dandanašnji ne govore samo zoper Krista, nego tudi zoper njegovo nevesto sv. katoliško cerkev. Ona se jim zdi najhujši trn, ki bode človeštvo. Njo razglašajo za največje zlo na zemlji. Kaj je vzrok, da se dvigajo zoper Krista in njegovo cerkev? To je napuh, ki noče poznati nad seboj višje oblasti.

Jezus Krist je še vedno ono znamenje, kateremu se nasprotuje, in zato žaluje nebeška Mati. Ali žaluje tudi nad nami?

Poglej kristijan v svoje srce! Morda tiči v kakem skrivnem kotiču napuh, ki se je gotovo že večkrat prikazal iz svojega skrivališča ter se oblastno oglasil in govoril

zoper Krista. Ti sicer ne tajiš Kristovih resnic in ne zaničuješ sv. zakramentov in ne sovražiš sv. cerkve in vender govori tvoje življenje zoper Krista.

Zoper Krista govoriš ti odrasli mladenič, odraslo dekle, ker nočeš biti pokoren, pokorna svojim starišem, ker jih zaničuješ in ne podpiraš. Krist je bil pokoren, ti pa si nepokoren in nepokorna. Ti jasno in glasno govoriš zoper njega. Glej, zaradi tebe žaluje Mati božja. Izderi iz srca v sedanjem postnem času napuh, ki ti brani pokoren biti, in izdrli boš tudi Mariji iz srca meč bolečin.

Zoper Krista govoriš ti, ki bežiš pred božjo besedo. Tako malokdaj si pri pridigi in krščanskem nauku. Ob nedeljah in praznikih si največkrat poiščeš le sv. mašo. Kaj je vzrok tej zanikarnosti? Napuh je kriv. Jaz že vse to sam vem, kar pripovedujejo duhovniki, meni ni treba pridig. Glej, ti govoriš zoper Krista, ki je dejal: „Kdor vas posluša, mene posluša.“ Izderi iz srca napuh in radovoljno prejemaj božjo besedo, da ne bo žalovala Marija.

Zoper Krista govoriš ti, ki več let nisi bil pri izpovedi in pri sv. obhajilu. On pravi: „Resnično vam povem, ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.“ Ti ne tajiš njegovih sv. zakramentov, ali vender jih ne porabljaš. Kaj je vzrok tej malomarnosti? Vzrok je tvoj napuh. Ti nočeš vkloniti svoje glave pred Kristovim namestnikom; ti mu nočeš odkriti svojega srca. Zato žaluje Mati božja in bo žalovala tako dolgo, dokler ne opraviš skesane, čiste, natančne izpovedi.

Bo' zoper Krista je prorokoval starček Simeon in res se je kmalu začel. Ta boj je vsekal Mariji globoke rane. Boj zoper Krista ni potihnil, ko je izdihnil svojo dušo na križu, nego se nadaljuje vsa stoletja in še dandanašnji. Naša doba je polna bojev zoper Krista. Kako govore, pišejo in delajo zoper njega! Ali naj tudi mi stopimo v vrste njegovih sovražnikov? Ne, to bi bil Mariji najostrejši meč. Nam bodi Jezus Krist voditelj. On nam bodi ne v kamen izpodtike, ne v padec, nego v vstajenje; zato pa vrzimo od sebe napuh, ki se dviga zoper Krista. Vadimo se v ponižnosti zlasti

sedanji postni čas, da zavlada v našem mišljenju, v našem govorjenju in delovanju Krist; potem se vzradosti naša nebeška Mati Marija. Amen. Župnik Ivan Vrhovnik.

Kje je prava ljubezen doma?

(Sv. Rajmundu za 28. februarja v proslavo.)

„In imaš potrpljenje, in si trpel zavoljo mojega imena, in nisi omagal“.

Skriv. raz. 2, 3.

Sv. Rajmund je vstanovil red, ki je imel to nalogo, da je reševal vjete kristijane iz rok nevernih Turkov.

Nekoč je šel sam v Algir in je rešil tu precej kristijanov. Pošel pa mu je denar. Videl je nekaj krščanskih sužnjev, katerih stanje je bilo posebno trdo in žalostno... Vsak hip je bilo pričakovati, da se vdadó siloviti sili nečloveških kupčevalcev, da izgube svojo vero... V srce so se mu smilili ubogi jetniki. A kaj početi, ko ni denarja? — —

Ko vidi Rajmund, da nima nikakega pripravnega sredstva za osvoboditev tlačanih Gospodovih vojščakov, ponudi se plena lakomnim Turčinom svetnik sam za poroka.

Ta prostovoljna ponudba je še bolj razjarila že itak besne nevernike. Strašansko so ga mučili. Gotovo bi bil Rajmund pod njihovimi neusmiljenimi pestmi izdihnil svojo dušo, da se niso nadejali bogate odkupnine za velikodušnega poroka.

Nič več ga niso nadlegovali. Dovolili so mu, da sme iti, kamor mu drago.

To priliko je dobro porabil Rajmund. Obiskaval je zaslužnjene kristijane ter jim vlival s svojo pobožno besedo sladke tolažbe v njihova trpeča srca... Tudi več Mohamedancem je zasvetila na svetnikovo priprošnjo luč sv. vere.

Ko so pa predstojniki izvedeli o bogatih uspehih Rajmundovega delovanja, sklenili so za nekaj časa živega natakni na kol. A so se premislili in zamenjali prvotni načrt z — bičanjem.

Ko se je nekoliko okrepil, začel je zopet svoj dušnopastirski posel. V kazni zato so ga topli na vseh cestnih voglih;

ustnice so mu predrli z gorečim železom, ter mu zatvorili usta z žabnico, da ni mogel govoriti. Kadar so mu dali jesti, vzeli so mu žabnico strani. Konečno se je posrečilo njegovim bratom, da so ga osvobodili.

F. S. V.

Sveta Kunigunda.

(Dne 3. marcija.)

„O kako lep je čist rod v svetlobi; zakaj njegov spominj je večni, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh.“

Modr. 4, 1.

Cesar Henrik in njegova soproga Kunigunda sta živela v svojem zakonu čisto in deviško.

Kakor dandanes, bilo je tudi takrat mnogo ljudi, katerim je bila čednost sv. čistosti kamen spotike. Da živita cesar in cesarica kljub temu, da sta brez otrok, tako srečno in zadovoljno med seboj, to ni šlo gotovim krogom v glavo.

Da bi zanesel prepir in razdor med pobožno in čednostno obitelj cesarsko, ovadi lizun cesarico pri Henriku, češ, da ima njegova soproga z nekom drugim skrivne ter nedovoljive zveze.

Ko vladar zasliši to satansko obrekovanje, bil je silno užaljen, a nič manj njegova krepstna družica. Toda ljub je Gospodu čist rod, pravi sv. pismo, in zbog tega Vsemogočni tudi ne pripusti, da bi se njegovim ljubljencem na podel način kratila dolžna čast in dobro ime. In če ne gre drugače, pripravljen je ljubi Bog storiti čudež, da se ohrani „čisti rod v svoji svetlobi.“

Slednje se je zgodilo pri sv. Kunigundi. V pričevalo, da je popolnoma nedolžna in neomadeževana, hodi nekaj časa po gorečem oglju, in glej: zgodilo se jej ni nič žalega.

Zbrala se je bila nepregledna množica ljudstva. A po tej čudežni zgodbi prepričana je morala glasno oznanjevati, kako Bog svojo milost čistim deli. F. S. V.

V čast sv. Kazimiru, poljskemu kraljeviču.

(4. marcija.)

Komu ni znana prelepa pesem: „Omni die dic Mariae mea laudes anima? Vsak dan duša moja spevaj — čast Mariji razodevaj?“ V njej izpričuje deviški mladenič svoji ljubljani Materi vso svojo ljubezen, v njej daruje angeljsko čisti mladenič svoji vzornici svoje nedolžno srce. V njej povečuje prednosti preblazene Device, povzdiguje in slavi njeno dvojno čast, ker je bila Devica in Mati. Slavi jo: mladiko Davidovo, drugo Evo, mater življenja, ki je polna milosti, tempelj božji, neomadeževana, kateri strup peklenke kače ni škodoval, ki je vrata nebeška, lilija čistosti, zarija izveličanja, ogledalo vseh čednostij. Kliče jo, ki je pomoč kristijanov, morska zvezda, tolažnica žalostnih. Prosi jo, da ga ohrani čistega in nedolžnega, naj mu pomaga, da bo premagal hudobnega duha in svoje spačeno meso, naj izprosi svetu potrebni mir in naj bo zanesljiva braniteljica vsem častilcem svojim. Ta mladenič, ta deviška lilija, je sin poljskega naroda, sin kralja bedne Poljske, sedaj svetnik, drugi sv. Alojzij, drugi sv. Stanislav, — izgled neomadeževane čistosti, mladini mogočen priprošnjik.

Izgled vsem vernikom je po svoji neomadeževani čistosti. Koj od prve mladosti si je posebno prizadeval ohraniti angeljsko čednost; ogibal se je zato sumljivih oseb, nevarnih veselice; krotil, mrtvil je svoje telo s postom in pokoro. Bil je odmenjen, da prevzame nekdanj veliko kraljestvo. A spoznal je minljivost vsega svetnega; njegov duh se je otuževal svetnemu kraljestvu, hrepenel je po neminljivem kraljestvu v nebesih in po večni kroni. Njegovo srce, polno ljubezni božje, je bilo popolnoma Bogu vdano in nič ga ni moglo odvrniti od njega. Živel je sicer na kraljevem dvoru, a sveta ni poznal, ne napuha, ne razuzdanosti. Mladeničem in odraslim je bil prelep izgled resnobe, čistosti in bogoljubnosti. Pod dragim kraljevim oblačilom je nosil spokorno obleko. Po noči ni počival na mehkem ležišču, nego mučil se je na trdih tleh v premišljevanju britkega trpljenja Gospodovega.

Goreča njegova ljubezen do Boga se je razodevala v resnični ljubezni do bližnjega. Tujci, bolni so bili njemu najljubši gosti. Vdovam, sirotam in zatiranim ni bil le zagovornik in branitelj, bil jim je brat. Njegovo življenje je bilo življenje zatajevanja, življenje čednosti in krščanske usmiljenosti. V takem življenju pa ni čudo, da so urno pešale njegove telesne moči. V petindvajsetem letu je izročil svojo prelepo dušo nebeškemu Očetu z milimi besedami. „Gospod, v tvoje roke izročam svojo dušo!“ Več vrjetnih prič je videlo, kako se je njegova čista, vsega greha prosta duša s svetlobo obdana dvignila proti nebu. Bog je povelečeval in še povelečuje njegov grob z izvanrednimi čudeži. Bolniki, ki so že obupali nad svojim ozdravljenjem; gluhi, slepi, hromi so komaj prišli na njegov grob in že ozdraveli.

Petindvajset let, pač malo število let in vendar pravi sv. pismo o mladeničih, kakor je bil Kazimir, da so preživeli dolgo vrsto let. Oni so namreč v sveti gorečnosti v malo letih nabrali več zakladov za nebo nego drugi v dolgi vrsti let. — Isto velja i nam, vernim kristijanom. Ako vsako uro našega življenja porabimo v dušni svoj prid, ako se uro za uro trudimo, da si pridobimo zakladov za nebo, zapustimo nekokrat z bogatimi zakladi ta svet, akopram še mladi.

L. P.

Zatrte nekdanje cerkve in kapele ljubljanske.

Žale misli nas izpreletujejo stoječe tam, kjer se je nekdanj širilo božje svetišče. Nehote se spominjamo starozaveznega proroka Jeremije, ki je prepeval žalostinke na razvalinah templja Gospodovega. Na stavbišču nekdanjega oltarja je sedaj morda javen prostor — tržišče, kjer so na dveh kozicah razpoložene deske in na njih raznovrstno blago. Tam, kjer je nekdanj mašnik delil vernikom najsvetejše skrivnosti, ponuja sedaj kupčevalec svojo prodalno robo. Nekdanj so se tu odpuščali grehi, sedaj se oglašajo kletev. Pobožno cerkveno petje se je razlegalo tod in molitev je kipela proti nebu, sedaj se o poznem mraku čuje tu marsikdaj umazana

posvetna lajna in nečimuren pogovor. Svet pokoj je vladal nekaj tod, sedaj vrvi tu hrum in šum.

Ljubljana šteje precej takih krajev, kjer so nekaj stala svetišča: krščanske cerkve in kapele. Nekaj teh božjih veža izgini- nilo je tako docela z zemeljskega površja, da niti ne vemo prav na- tanko, kje so stale. Nekaterih se še spo- minjajo ljudje zlasti starejši, druga starodavna svetišča so popolnoma pozabljena. Nastopne vrstice naj vsaj nekoliko pripomorejo, da se med nami zopet oživi spominj nanje.

1. Cerkev sv. Martina.

Ko so si l. 788. podvrgli nemški Franki Slovence, prinesli so jim poleg suznjega jarma svoje svetnike. Med njimi je bil v prvi vrsti turski škof sv. Martin. Njemu po- svečenih cerkva, kapelic in oltarjev je po naši domovini brez števila. Njegovo če- ščenje se je globoko vkoreninilo in razširilo med našimi predniki. Tudi v Ljubljani se je dvignila zgodaj, najbrže da že pred tisoč leti cerkva sv. Martina. To svetišče je bilo poleg staroslavne cerkve sv. Petra, sv. Jurija na Gradu, sv. Nikolaja, sv. Ivana Krstnika, sv. Filipa in križevniške cerkve Matere božje izmed najstarejših v našem glavnem mestu.

Kje je stala cerkev sv. Martina? Natančno ni moči odgovoriti na to vpra- šanje. Približno nam naznanjata njeno lego Valvazor in škof Hren. Prvi poroča, da je stala cerkev sv. Martina pred špitalskimi vrati. Točneje opisuje njeno lego Hren. V njegovem dnevniku stoji ob letnici 1608 važna beležka, da se je nahajal nekdanji samostan sv. Martina menihov avgu- štincev ne daleč od novega kapucinskega tam, kjer se med vrtovi opaža velika strmina in nekaj podrtn; hkrati omenja starih listin o odpustkih tičočih se tega samostana. Kdaj so se pridružili sv. Martinu avguštinci, ni znano. Nekateri zgodovinarji trdijo, da so njihov samostan vstanovili Celjski grofi l. 1366., ali stara listina z l. 1329. nam svedoči, da je že tedaj stal. Tistikrat je namreč napravila Kunigunda Pliburška mašno vstanovo o sv. Simonu in Judi pri tem samostanu. Celjani, vneti podporniki me- nihov, so ljubljanske avguštince pač pod-

pirali z bogatimi darovi, vstanovniki njihove- mu samostanu pa niso mogli biti. Tik samostana sv. Martina je bila mitnica, kjer se je prihajalo z Gorenške strani. Mitnica in Hrenova opomnja o legi na strmini kažeta, da je utegnil stolovati sv. Martin blizu sedanjega poštnega poslopja.

2. Cerkev sv. Ivana ^{Krstnika} ~~Krstnika~~ ^{Evangelista} ~~Evangelista~~.

V starih listinah se omenja cerkev sv. Ivana, ki je ne smemo zamenjati z mnogo mlajšo cerkvijo sv. Ivana Krstnika v Trnovem, niti s cerkvijo sv. Ivana Evangelista, ki je stala še pred sto leti v sedanji Zvezdi. To starodavno svetišče si moramo misliti nekje na sedanji Sv. Petra cesti, morda ob ustju Radeckega ceste. Da je bila tu nekod, izpričuje dejstvo, da se je še v osem- najstem stoletju imenovalo šent- petersko predmestje od sedanje fran- čiškanske cerkve do Radeckega ceste: sv. Ivana predmestje (St. Johannesvor- stadt) in do nedavna je stalo znamenje sv. Ivana Krstnika tam, kjer se stika Radeckega cesta — stara „Kravja dolina“ s Sv. Petra cesto.

Nekateri preiskovaici ljubljanske staro- davnosti iščejo sv. Ivana Krstnika med Zvezdo in južnim kolodvorom. A vest, da je dne 18. svečana l. 1456 prodal ljubljanski meščan Martin Prasiček svojo poleg cerkvice sv. Ivana ležečo hišo v ta namen, da se razširi omenjeno svetišče, ta vest nam namiguje, naj iščemo sv. Ivana Krstnika dom na obljudenem predmestju in ne tam, kjer so se širile nekoč njive in travniki. Ondukaj je stalo morda kako skromno zna- menje sv. Ivana — od tod nazivanje v listinah „pri sv. Ivanu ob križu“ t. j. zna- menju — ali cerkev njegova ni stala nikjer drugej nego na sv. Ivana predmestju. Te misli je tudi za našo domačo zgodovino prezaslužni Ivan Gregorij Dolničar pi- šoč, da je stala cerkva sv. Ivana na pred- mestju.

Kolikor je podpisanemu znano, omenja se to svetišče prvikrat l. 1257. s pripomnjo, da leži pred starimi vrati. Omenja ga važna listina papeža Pija II. z dne 10. kimalca 1462., ko je vtelesil menguško župo s po- družnicami: Vačami, Čemšenikom, Zagorjem

7. 12. 18. 1835, 2. 6

in Dolom cistercijskemu samostanu v Dunajskem novem mestu zamenivši jo za župno cerkev sv. Petra z bližnjo kapelo sv. Ivana v Ljubljani.

S sv. Petrom vred sta sv. Martin in sv. Ivan stolovala zunaj mestnega obzidja in zato se jima je slabo godilo tedaj, ko se je kak sovražnik lotil bele Ljubljane in jo oblegal. Pogostoma sta morala čutiti sovražno zlobo. Najhuje je bilo tedaj, ko je prihajal Turčin pustošit našo domovino in naskakovat njeno glavno mesto. Njegove ognjene puščice so zanetile leta 1469. mladostno stolno cerkev sv. Nikolaja in pri sv. Petru še dandanašnji oznanjuje kamenita plošča, vzdana pri vhodu na desni strani, da je to hišo božjo požgal Turek dne 2. rožnika l. 1472. Sv. Peter in sv. Nikolaj sta se dvignila iz ruševin, sotrpina sv. Martinu in sv. Ivanu Krstniku pa ni bila usoda mila. Turška ostuda ju je ugonobila. Od nekdanjih prijaznih božjih veža so ostale žalostne proti nebu štrleče stene. Da bi se ne mogli za njimi skrivati sovražniki, kadar zopet prihrume, zato so l. 1494. do tal podrli ostanke cerkve sv. Martina. Avgušinci so se iz porušenega samostana ob mitnici preselili k sv. Jakobu. Zdi se, da je sv. Ivana Krstnika nekoliko pozneje oplenil in opustošil Turčin, ker so se ruševine njegove cerkve šele leta 1554. odstranile na cesarjev ukaz.

Nekateri zgodovinarji menijo, da sta bili svetišči sv. Martina in sv. Ivana ena in ista cerkev, toda zgodopisec Valvazor omenjajoč njijine usode govori o dveh cerkvah in tudi listine omenjajo cerkve sv. Ivana kot posebnega zase obstoječega svetišča.

Župnik Ivan Vrhovnik.

(Dalje prihodnjič.)

Mučenci.

Starokrščanska povest Milutina Mayerja¹

I.

Nenavadno lepi in topli so bili prvi dnevi meseca sušca leta 282. po Kristovem rojstvu, torej še v prvi dobi krščanskega življenja. Blagi žarki

pomladanskega solnca so poljubljali zemljo in budili v njej rastline, trave in pisano cvetje, ki je željno odpiralo svoje nežne čašice in se ponašalo z novim lišpom.

Nekega takega dne je sedela Lukrecija, žena rimskega centurijona² Marka Emilija, v atriju ali preddvorju na slonokoščnem stolu obloženem s srebrom in s kornjačino kostjo. Bila je jako ponosna žena. Štela je kakih šestintrideset let, več ne. Visoka je bila in vitka kakor jelka. Bujni lasje kostanjeve barve so ji bili skrbno pričesani in iz njih je gledalo nekoliko zlatih igel z bisernimi glavicami, ki so podpirale lase, da niso ušli iz reda. Imela je na sebi svetlorumenkasto opravo zelo nagubano, preko nje pa plašč temnejše barve, ki se je stikal na desnem ramenu z malo srebrno zaponi. Na nogah je imela lepo izdelane sandale.

Krasno pomladansko jutro ji je ugajalo. Topli solnčni žarki so padali skozi odprtino vrh atrija (preddvorja), ravno v vodo, ki je napolnjevala četverooglato kapnico, nahajajočo se sredi tega prostora.

Atrij, kjer je ona tako rada bivala s svojima dragima sužnjama Afro in Porcijo, je bil velik četverooglat prostor brez strehe. Kadar je bilo treba, pokrivali so odprtino vrh atrija z debelo črno platneno plahto, da ni prihajal noter dež ali pa žgoči solnčni žarki. Tlak je bil ves iz finega mozaika.³ Na sredi se je nahajala četverooglat kapnica „impulvium“ za dežnico, ki je prihajala skozi strešno odprtino. Okoli te kapnice je duhtelo na tisoče razcvetelih vijolic, lepo pokukavajočih izmed širokljatih zelenih lističev ter razširajočih po vsem atriju prijetno opojno vonjavo. Impulvij ali kapnica je bila ograjena s prav nizko ograjo iz pozlačenega železa. Sredi vode je stal majhen marmornat kip morskega boga Neptuna. Razen njega je bilo krog impulvija postavljenih še nekoliko medenih kipov domačih bogov, katerim so rekali Rimljani Lari in Ponati ter jih jako čislali. Pred njimi je stala trinoga „žerjavica“; to je bila posoda z žerjavico, kamor so sipali dišeče kadilo in prinašali na ta način žrtve na čast domačim bogovom. O rodbinskih praznikih so okitili kipe Larov in Penatov s cvetjem in z venci ter jih celo mazili z dragimi dišečimi mazili. Razen tega je bila za Penate vedno miza pogrnjena s poljskimi pridelki, sadjem in drugimi

¹ To lepo povest je izdalo društvo sv. Jeronima za l. 1902 v hrvaškem jeziku. Nadejamo se, da vstrežemo rojakom s slovenskim prevodom.

² Centurijon — visok častnik v rimski vojski.

³ Mozaik — tlak iz drobnega raznobojnega kamenja.

jedili. Pred kipi teh poganskih malikov je opravljajal gospodar žrtve in molitve in zažigal kadilo.

Obe Lukrecijini sužnji sta sedeli na nizki leseni klopici pri njenih nogah in bili zamaknjeni v svojo dobro in plemenito gospo, ki se je bila nekam zamislila...

Pač sta lahko uganili, da njina dobra gospa baš sedaj misli na svojega moža Marka Emilija, ki je bil kot centurij na vojni s cesarjem Probom na daljnem vzhodu, kamor je bil šel pokorit glasovitega upornika Palfurija.

Poldrugo leto je že minilo, odkar je bil ostavil Rim. Ves ta čas se ni skoro ničesar čulo o njem. Samo enkrat je dobila od njega list; prinesel ga ji je bil Kurio Kalvin, ki ga je poslal cesar Prob v Rim poročat senatu o sijajnih zmagah.

Lukrecija je nestrpno čakala, kdaj se povrne Marko, ker ga je ljubila in hrepenela po njem. Vsak dan se je nadejala, da jo pozdravi stopivši čez hišni prag. Zadnji čas so namreč prihajale pogostoma novice z vzhoda, da si je rimska vojska podvrgla vse sovražnike ob ondotnih mejah in da bo cesar Prob skoro obhajal svoj sijajni „triumf“ ali slavni vhod v Rim.

Toda to se vendar ni tako hitro obistinilo, ker je morala cesarska vojska kreniti dalje na perzijsko mejo, da ostraši kratja Bahrama II., ki se je neprijateljski vedel do Rimljanov. Razen tega je moral oditi en oddelek rimske vojske nevtegoma v Egipt, da pokori Blemijce, ki so se uprli pod vodstvom nekega Firma. Te čete je vodil po cesarski odredbi centurijon Marko Emilij.

Ko je to izvedela Lukrecija, jasno ji je bilo takoj, da se njen mož Marko ne povrne še tako brzo v Rim, in da ga je zastoj pričakovala že toliko časa. In vendar je še vsako jutro izpraševala sužnja kurzorja, ki je zahajal na veliki trg, ni li čul morda kakih vesti o vrnitvi cesarskih legij iz vzhoda? Ali suženj je odmajal z glavo. Tedaj pa je legel nevolje oblak gospe na lice.

Sužnji sta vsakikrat brzo opazili, kadar ni bila njijina gospa pri volji. Tedaj sta si prizadevali, da jo potolažita in razveselita, kar se jima je malone vselej posrečilo. Spoštovali sta in ljubili svojo dobrasrčno gospodinjo, ki je bila tako plemenitega srca. Ona ni smatrala svojih sužnjev kakor druge rimske gospe za bitja, ki niso enaka človeku, ugo je vedno obžalovala njihovo trpko usodo in se trudila, da jim olajša tožno stanje.

Zato je bilo v Rimu vsepovsod znano, da se godi sužnjim Marka Emilija najbolje. V tej hiši so se redkokdaj kaznovali sužnji. Tu ni bilo običajno krvavo bičanje, okovi ali druge nečloveške kazni, kakor v ostalih rimskih hišah. V tem domu je vladal najlepši mir in ves hišni red je bil vtemeljen na vzajemni ljubezni in zaupnosti. Seveda je največ pripomogla k temu dobra Lukrecija, znala je vplivati tudi na svojega moža, ki je bil precej nagel človek. A temu se ni čuditi, kajti kot rimski vojak je moral biti strog in neizprosni. Neštevilne vojne in surovo vojno življenje ga je ojeklenilo in bilo krivo njegove brezobzirnosti. Ali ako ga je žena prosila česa, vstregel ji je vsekdar. Kruto vojaško srce so omečile blage Lukrecijine besede. To so dobro vedeli vsi sužnji, zato so bili popolnoma vdani in zvesti oni, ki jih je večkrat zaščitila pred gospodarjevo jezo.

Da pa je bila plemenita Lukrecija tako obzirna do svojih sužnjev, bila je vzrok njena vera; ona je bila kristijana. Kot kristijana je sicer pripoznavala stanovske razlike, toda bila si je vsekdar v svesti vzvišenega nauka Kristovega, da so vsi ljudje otroci božji in odkupljeni s Kristovo krvjo. Izpolnujoč Kristov nauk se je vedla do vsakega blago in obzirno. Ko bi bila mogla, bila bi vse neštevilne sužnje — bilo jih je preko treh stotin v hiši njenega moža — rešila tega sramotnega znaka in jim podelila svobodo. Ali temu je nasprotoval njen mož Marko in tudi tedanji običaji niso dovoljevali, da bi bila imenitna rimska hiša brez nekoliko stotin sužnjev, kamoli hiša oblastnega centurijona.

Emonski

(Dalje prihodnjič.)

Iz domovine.

Iz Železnikov, 6. januarija. (Misli zaradi „Danice“.) Odkrito rečemo: Prav v dno srca nas je bilo zbolelo, ko smo brali v zadnji „Zg. Danici“ preteklega leta, da bo ona, ljubljena vseh dobrih Slovencev, izhajati prenehala. Še bolj pa nas so v srce vrezale neresnične besede: „Danica se je preživela!“ Kako neki, smo si mislili; kedo zamore govoriti kaj takega? Odprimo, katerikoli njen letnik hočemo, in videli bomo, da je v njem nakupičena velika množina duševnega blaga, ki se je nakapljalo iz peres vnetih domoljubov v njene liste in letnike, ter postalo in ostalo prava cerkvena kronika našega naroda. Ali ni torej opravičena otožnost zaradi izgube takega časnika? — Brez lastne hvale bodi povedano: že sem premišljeval, kje se

¹ Senat — rimski zbor.

snidemo ali srečamo od časa do časa zopet mnogi dosedanja sotrudniki precejene „Zg. Danice.“ Silile so se nam v spominj mične pesmice dolgoletnega sotrudnika pri „Danici“, cenjenega gosp. Radoslava Silvester-a. — A kar nas iznenadi oveselilno naznanilo v 1. listu letošnjega „Slovenec-a“: „Danica“ bo še izhajala! Do dna duše nas je oveselilo to naznanilo. Kar imamo pri tem le želj, je: Ker nam starejšim sotrudnikom preté leta, da bo treba kmalu odložiti pisateljsko pero, naj stopijo pogumno mlade in krepke moči k delu, ter naj marljivo nastopijo pot, katerega so hodili predniki nad dolgih 50 let. Nekteri izmed njih si je v teh mnogih letih prislužil časten spominj za svoje ime. Kaka tvarina pristojta stari ali novi „Danici“, cenjeni gg. pisatelji itak vedo. Zato — pogumno na delo!

Nadučitelj Josip Levičnik.

Škofijska kronika.

Premilostni gospod knezškof ljubljanski Dr. Anton Bonaventura Jeglič se je odpeljal 11. decembra 1902 skozi Ribnico v Drago. Frančiškani br. Blaziju Farčniku je podelil v svoji kapelici višje redove mašnikovega posvečevanja 15., 17. in 20. decembra. Sveti dan 25. decembra je imel slovesno sv. mašo v stolnici o polnoči in ob desetih. Zadnji dan leta je pridigoval v stolnici. Novega leta dan je podelil v svoji kapeli bogoslovcem prvoletnikom tonzuro, drugoletnikom nižje redove, oboje pa petim frančiškanskim klerikom. Popoldne se je vdeležil božičnice otroškega vrta pri uršulinkah in zvečer v „Rokodelskem domu“ slavnosti v proslavo petindvajsetletnice papeževga vladanja. Ob tej priliki je pozdravil vse navzoče in jim v navdušenem nagovoru pokazal, kako nam je božja previdnost dala Leona XIII. in nam ga doslej ohranjevala. 4. januarja 1903 se je vdeležil božičnice na Rakovniku in zvečer veselice v „Rokodelskem domu“. Sredo 11. januarja se je odpeljal na Dunaj in se 9. januarja zjutraj povrnil. 14. januarja je maševal pri karmeličankah na Selu. Nedeljo 25. januarja se je vdeležil v „Katoliškem domu“ slavnosti, ki so jo priredile katoliške delalke v proslavo papežu Leonu XIII. ob njegovem petindvajsetletnem jubileju. — s —

Ker se je p. n. prečastiti gospod stolni prošt dr. Ivan Nep. Kulavie odpovedal častni službi ravnatelja bogoslovnih ved in je odložil tudi breme ravnatelja bogoslovnega semenišča, je bil prorektorjem bogoslovnih študij imenovan prečastiti gospod častni kanonik Josip Smrekar, ravnatelj bogoslovnega semenišča pa dosedanja alojzijeviski vodija veleč. g. dr. Josip Lesar.

Ravnateljem „Alojzijevisča“ je bil imenovan dosedanja alojzijeviski prefekt čast. gospod dr. Josip Gruden.

Knezškofijskim kozistorijalnim svetnikom je bil imenovan prečastiti gosp. stolni kanonik Anton Fettich-Frankheim.

Knez škofijskim duhovnim svetnikom sta bila imenovana čč. gg. Frančišek Schweiger, ki je bil imenovan dekanom leskovške dekanije, in Anton Žlogar, župnik v Šmartnem pri Litiji, ki je bil imenovan dekanom litijske dekanije.

Podeljene so bile župnije: Stara cerkev (Mitterdorf) pri Kočevju č. g. Josipu Eppich, kapelanu v Kočevju; Mošnje č. g. Ivanu Trpin, kapelanu in beneficijatu v Šmartnem pri Litiji; Špitalič č. g. Antonu Mezeg, župniku v Podkrajju; Želimlje č. g. Frančišku Finžgar, kuratu v prisilni delalnici v Ljubljani; Planina pri Rakeku v. č. g. Štefanu Rihar, župniku v Studenu; Kranjska gora v. č. g. Ludoviku Škuica, župniku v Krškem; Škofja Loka v. č. gosp. Avguštinu Sinkovec, župniku na Jesenicah.

Kanonično vmeščeni so bili preč. veleč. in čč. gg.: Alojzij Češarek na župnijo Fara pri Kostelu dne 29. avgusta 1902; Gotard Rott na župnijo Zagorje ob Savi dne 12. septembra 1902; Josip Eppich na župnijo Stara Cerkev dne 12. septembra 1902; Anton Fettich-Frankheim na kanonikat cesarske vstanove pri tukajšnji stolnici, dne 18. septembra 1902; Anton Lesjak na župnijo Šent-Jernej dne 18. septembra 1902; Janez Berlic na župnijo Srednja Vas v Bohinju dne 1. oktobra 1902; Ivan Trpin na župnijo Mošnje dne 1. oktobra 1902; Anton Žnidaršič na župnijo Bela Cerkev dne 7. oktobra 1902; Frančišek Finžgar na župnijo Želimlje dne 8. oktobra 1902; Anton Žlogar na župnijo Šmartno pri Litiji dne 12. oktobra 1902; Ivan Podboj na župnijo Toplice dne 5. novembra 1902; Anton Mezeg na župnijo Špitalič dne 5. novembra 1902; Štefan Rihar na župnijo Planina pri Rakeku, dne 17. novembra 1902; Ludovik Škuica na župnijo Kranjska gora dne 1. decembra 1902.

Premeščeni so bili čč. gg. Anton Merkun iz Koprivnika (Nesseltahl) v Lašče; Jakob Bajec, deficitent, kot ekspozit v Orehek; Alojzij Jerič iz Dobrnič kot župni upravitelj v Osilnico; Ivan Štrukelj, župni upravitelj v Šmartnem pri Litiji, kot kapelan in beneficijat ondi; Blazij Rebol iz Naklega v Komendo; Anton Poljšak iz Šmartna pri Kranju v Naklo; Jernej Prijatelj, kapelan na Blokah, kot župni upravitelj v Podkraj; Anton Žnidaršič z Erzela kot kapelan na Bloke; Dominik Janež z Gore pri Sodražici kot župni upravitelj na Studeno; Viljem Mlejnšek s Kureščka kot ekspozit na goro pri Sodražici; Ivan Bešter iz Kostanjevice na Trato; Karol Čerin iz Zagorja ob Savi v Kostanjevico; Jakob Kalan iz Poljan v Zagorje ob Savi; Anton Tabor iz Repenj na Erzeli; Josip Gliebe iz Starega Loga (Alttag) v Kočevsko Reko (Rieg); Ivan Renier kot župni upravitelj v Krško.

Na novo so bili nameščeni čč. gg. novomašniki: Frančišek Skulj kot kapelan v Ko-

privniku; Frančišek Kimovec v Gradu; Alojzij Merhar v Šmartnem pri Litiji.

Č. g. subdijakon Karol Gross je bil namješčen kot subsidijar v Kočevju.

Začasni pokoj je bil dovoljen č. g. Jakobu Ramoveš, kapelanu v Laščah.

V duhovščino ljubljanske škofije je bil sprejet č. g. Leopold Lenard iz misijonske kongregacije sinov presv. Srca Jezusovega, rojen v Svibnem dne 2. novembra 1876.

Umrli so vv. čč. gg. Feliks Zavodnik, mestni župnik v Škofji Loki dne 1. oktobra 1902; Andrej Drobnič, vpokojeni šmarijski župnik in dekan dne 4. oktobra 1902 na Radleku pri Blokah; Josip Pekovec, upokojeni kurat, v Zalogu pri Cerkljah dne 16. decembra 1902.

Priporočajo se v molitev čč. duhovnim soqratom:

V knežškofijsko bogoslovno semenišče so sprejeti naslednji gospodje: Ažman Ciril iz Št. Jurija pod Kumom; Brajer Anton iz Mokronoga; Breznik Anton iz Ihana; Cepuder Vladimir iz Litije; Čebulj Jakob iz Velesalega; Demšar Anton iz Tržiča; Gogola Ivan iz Kranja; Golè Anton iz Dobrnica; Jerè Frančišek z Lipoglavega; Jerše Valent z Dobrave pri Kropi; Ježek Matej iz Šmartina pod Šmarno Goro; Kavčič Vincencij iz Kranja; Kerhnè Frančišek iz Vipave; Klavžar Ivan iz Črnega Vrha nad Idrijo; Kmet Ivan iz Tržiča; Kogovšek Ivan iz Št. Vida nad Ljubljano; Langerholz Ivan iz Stare Loke; Noč Ivan s Koroške Bele; Papež Anton iz Ambrusa; Pavlin Jernej iz Naklega; Pogačar Ivan z Breznice; Prešeren Frančišek z Breznice; Sedej Ivan z Vojskega; Svetina Lovro z Breznice; Urbas Ivan z Blok; Vadnal Anton z Borovnice; Zorko Frančišek z Vač.

Gospoda Ažman Ciril in Prešeren Frančišek sta bila poslana v Rim v kolegij „Germanicum-Hungaricum.“

Ljublj. škof. list; št VII — 13. dec. 1902.

P. n. g. naročnikom!

Poslednji „Zgodnjedanični“ številki sem na zadnji listovi strani odmenil te-le besede:

Oznanilo.

Častitim naročnikom in sploh slovenskemu občinstvu naznanjam, da je ta pričujoča 52ta številka tekočega 1902. leta zadnji list „Zgodnje Danice“, ki je bila doživela častito starost 55tih let.

Zadnji torej to njen list, **gorenjim** naslovom.

Koliko je storila „Zgodnja Danica“ za izvanredno učenega njenega ustanovitelja in prvega jej lastnika dr. Zlatoustega Pogačarja in za so-

sebno slovenščine toliko večših msgr. L. Jeran in sedanjega stolnega dekana Andreja Zamejic; koliko se je trudila za poznejših svojih bolj memogredočih vredništev — tega mi ni treba navajati. Bila je nad polstoletja slovenskemu narodu sijajna svetilka „Zgodnja Danica“.

O svojem 4letnem vredovanju „Zgodnje Danice“ mi samoumevno ni govoriti; pač pa ponosom kažem na prispevke svojih večših in trudaljubivih sodelalcev starejih in — kar posebno povdarjam — tako talentiranih mladih, ki so se koj pričetkom hitro in radovoljno kopicili krog mene. — In do tega trenutka so vstrajali oboji.

Da so „zgodnjedaničini“ spisi tudi te zadnje dōbe morali imeti svojo veljavo, zapisal je spričo najučenejših Slovencev eden — knežško dr. Napotnik, ki je v nekem svojih merodajnih pastirskih listov med viri imenom navedel tudi „zgodnjedaničinega“ spisa.

Cisto nepripravljen sem s 1. jan. 1899 prevzel „zgodnjedaničino“ vredništvo. Ponavlja po založništvu prošem sem to storil iz več nego enega vzroka. Posebno zasmilila se mi je bila pa „Zgod. Danica“ zato, ker so jo bili takrat že zapisali med mrtve. (Glej „Zg. Danica“ 1900, stran 16.) Komu bi se tudi ne, ki ima količkaj slovenskega srca?

Da bi z današnjim dnevom popolnoma zamrla? — Ne!

Smili se mi tudi še danes.

A ker je Blaznikovi nasledniki „zaradi prevelike izgube nočejo več izdajati na noben način“ — zato prevzamam z današnjim dnem postavno premenjenim naslovom vredništvo, lastništvo ter založništvo novega, popolnoma svojega lista, zvanega „Danica“ — tega čč. pisateljev in naročnikov proseč, „naj bivajo odslej tako zvesti „Danici“ kakor so zvesti bili doslej „Zgod. Danici“.

O „zgodnjedaničini“ osodi po založnikih šele 19. decembra t. l. obveščenemu mi je pa nemogoče do prvega petka v januarju 1903. l. preskrbeti vsega potrebnega s cela novemu listu „Danici“ . . .

A obljubljam Vam, da novi list, ki bode odslej popolnoma neodvisen in popolnoma moj, vstreže Vašim dušnim potrebam bolj, nego jim je mogla vstrezati do danes „Zgodnja Danica“.

Ljubljana, 23. decembra 1902.

* * *

Predstoječega „Oznanila“ ni več natisnila sl. Blaznikova tiskarna. — Vender pa se je usodila po svoje ukrojenemu „Oznanilu“ podpisati moje ime ter o „Zgodnji

Danici" sodbo izreči pikrimi besedami: „Tudi „Zgodnja Danica" se je preživela.“

Temu krutemu dejanju s cela nepoklicanih sil sem se uprl v „Slovincu" — „Poslanem" izza 2. jan. t. l. št. 1. tega lista. Brez tega mojega pojasnila bi bili zapeljani tudi Vi, častiti naročniki

* * *

Dana beseda se Vam je, čast. naročniki, izpolnila s 1. številko nove „Danice" izza 20. februarja t. l. — Kako srčno tolažilo mi je moral biti ta krasno tiskani proizvod papežu Leonu XIII. srebrnoletniku posvečen — uprav njegov slavni dan — vsaj meni ni treba zatrjevati.

Vprašate me: kakošna bode ta nova „Danica" kot naslednjica „Zgodnji Danici"?

Izrečno tu povdarjam, da „Danica" po postavnih odredbah ne more biti „Zgodnja Danica". S cela staremu naslovu bi ugovarjati utegnilo lastništvo in založništvo stare „Zgodnje Danice".

A zopet izrečno pa moram zatrjevati, da duh in smoter bode novi „Danici" oni isti, s kojim se je dičila „Zgodnja Danica" od prve svoje številke, izšle 1. julija 1848. leta kot „Slovenskega cerkvenega časopisa" pa do svoje zadnje izza 26. dec. 1902. l.

Moja nova „Danica" Vam torej hoče skazovati velikost in lepoto katoliške cerkve in Vam razodevati prečudna pota božje previdnosti; one svete previdnosti, ki je čula vsa stoletja in čuje še danes nad to velečastno Kristovo nevesto. Vžarjala Vam bo moja „Danica" ljubezen in vtrjevala Vas bo v ljubezni do vernega ter upapolnega slovenskega rodu in do slovenske domovine. Spoštovati Vas bo učila našo širjo avstrijsko domovino, za katero so že dolga stoletja naši očetje pripravljeni bili žrtvovati moči svojega uma in svoje dlani.

Vsaka „Daničina" številka donese vsaj kratke osnutke cerkvenemu govoru za na-

slednjo nedeljo in tudi za zapovedani praznik, če pride med tednom.

Kolikor bode moč, pove „Danica" česa tudi iz življenja onih svetnikov, ki se bodo praznovali v dōbi od enega do drugega lista.

Množina „Daničinih" spisov bo vne-mala do krščanske popolnosti; kreniti hoče pa list tudi na razna pota bogoslovnih vednosti, sploh raznovrstnih znanosti in umetnosti, ki dičijo človeškega duha in ga vodijo do Boga.

Novicam, domačim in tujim, odpre rada svoje predale, t. j. kolikor se od novic v tedniku more govoriti.

„Škofijsko kroniko" ljubljanske škofije donese najnatančneje izmed vseh slovenskih listov; za točno enako kroniko iz lavantinske škofije sem te dni osebno poskrbel v Mariboru in upam, da se mi posreči to tudi iz Celovca, iz Gorice in iz Trsta.

„Zgodnji Danici" sem bil le samo vrednik; „Danici" pa sem vrednik, lastnik in **založnik**. Zato prosim, da se dopisi in denar — sploh vse, kar se tiče nove „Danice" pošilja na osebni moj naslov. — Kar je zamudila „Danica" — izišla tako pozno — to vestno nadomesti že v prvi polovici tega leta. Spričba o tem vam je današnja podvojnata številka: 2 in 3. — Prihodnji, 4. številki, pridenem „položnico", da se vsak Vas končno izjavi, kakor ga je volja. Nikdo Vas pa, prosim, naj ne smatra doposlanega si lista za kako vsiljevanje — to je pač danes pri časnikih taka vsesvetovna šega. Nikoli nisem nikomur hotel biti vsiljevatelj.

Na novo delo grem z veseljem. Tega veselja mi nikdo ne vzame. Nikdo zato, ker sem iz dna duše prepričan, da zapričenjam Bogu vseče naporovanje. Le Vsevladar nad nami naj mi ohrani ljubega zdravja, za kar ga iskreno prosim.

Ljubljana, 25. februarja 1903.

Tomo Zupan.

„Danica" izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica" dan poprej.

V Ljubljani se dobe posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarnah: V. Blaž, Dunajska cesta, 12 — Makso Brus, pred škofijo 12. — Hel. Dolencec, južni kolodvor. — Alojzij Kališ, Jurčičev trg 2. — Josipa Sušnik, Rimska cesta 24. — Ivana Tonich, Florijanske ulice 1. — Ivan Vrbovec, sv. Petra cesta 52.